

[Trkiye-Hollanda: Bizim Admz Kriz](#)

Trkiye ile AB'yi temsilen Almanya ve Hollanda hkmetleri arasnda, ncekilerden ok daha sert geecee benzeyen bir kriz yaanyor. stelik seim arifesindeki Hollanda gibi Trkiye de referandum sandnn koyu glgesi altndayken. Byle zamanlarda krizler mumla aranr; politikaclar asndan .karlmayacak bir frsat, hatta nimet saylr

Aran Haber Agency: Trkiye ile AB'yi temsilen Almanya ve Hollanda hkmetleri arasnda, ncekilerden ok daha sert geecee benzeyen bir kriz yaanyor. stelik seim arifesindeki Hollanda gibi Trkiye de referandum sandnn koyu glgesi altndayken. Byle zamanlarda krizler mumla aranr; politikaclar asndan .karlmayacak bir frsat, hatta nimet saylr

Politik gerekler olaan zamanlarda bile nadiren grnd gibiyken, olaanst durumlarda, kriz zamanlarında ise sanld gibi bile deildir. Kriz mi zlmek iin politikacya muhtatr, yoksa politikac m krize ihtiya duyar, belli deil. Bildiimiz ve kesinlikle emin olduumuz bir tek ey var: Modern dnyada politika ve kriz, her .zaman birbirini besleyen iki obur unsurdur

***

ylnn yaz aylarında NTV'de "Bizim Admz Kriz" adyla, politik tetikilerin stratejilerini en ince 2006 ayrntsna kadar anlatan harika bir belgesel yayınlandı. Orijinal ad "Our Brand Is Crisis" olan belgesel .2015 yılında sinemaya da uyarlandı

Film, bir grup Amerikal politik danmann Bolivya bakanna seimleri yeniden kazanabilmesi iin yardm ediini konu alr. Bir kampanya nasl yrtlr sorusunu cevaplamaya alan film, politikacların semene bakn .deifre etmesi asndan da olduka reticidir

Film, aday oldu 1952 ABD bakanlk seimleri ncesi Adlai Stevenson'n kulland bir cmlenin etrafında dner. ABD'li danmanlk irketi, mterisi Bolivya bakan adayna kampanyann ana fikrini Stevenson'n u :anekdotuyla anlatr

Adlai Stevenson bakanlk iin yarrken miting sonras yanna bir kadn gelir ve yle der: Dnebilen her insan" "loyunu size verecek. Peki, Stevenson ne der? O kadar yeterli deil, ounlua ihtiyacm var

***

Dnebilen insanların aznlkta oldu lkelere ki ok az toplum bu paradoksun dndadr- dnemeyen / dnemeyen / dnmesine izin verilmeyen insanların oylarına talip olabilmek, dahas onlar alabilmek iin hamasi duygular bata olmak zere manta bakaldran tm duygulara ihtiya duyulur. "Dnebilen insanlar yeterli deil, ounlua ihtiyacm var" demek zorunda kalmsanz, beyne hitap etmeyi brakrsnz. Beyin ise, hitap edemediiniz bir organ oldu srece sizi muhatap almaz. O zaman da tm arlk duygulara yklenir. Ama gel gr ki duygular olaan durumlarda mantn hizmetindedirler. Geriye sadece olaanst bir durum .yaratmak; bir kriz karmak kalr; karrsuz

Keza "iimiz, dmz mihrak doludur, drt tarafmz dmanlarla evrilidir" sylevini elle tutulur, gzle grlr klacak bir atmosfer de politikac asndan iyi bir hamle, dolaysyla oy tuzadr. Yine "Bizim Admz Kriz" adl belgeselde danmanlk irketinin, mterisi olan bakan adayna nerdii taktik u cmlayla anlatlr: "nsanlar, "korktuklar zamanlarda sava dnemine uygun lider ararlar

***

Youn hamasi duygular insanların beyinleriyle olan irtibatn keser; onlar sakin zamanlarda asla yapmayacaklar davranlara srkler. Zaten "hamaset" kelimesinin Arapadaki bir karl da "gaza gelmek", fevri hareket etmektir. Sonunda olan olur: Kahramanlk duygular kkrtlan her insan "hcum!" diye .emretme yetkisi olan karizmatik bir lider arar; bulmakta da zorlanmaz

ounlua ihtiyac olan bir lider ve neredeyse milli yakt gaz olan bir toplum varsa duygulara oynamak, dmanllar icat etmek politikann olmazsa olmazdr. Tek yapacanz dman yaratmak ve gcn sizde olduuna halk ikna etmek. zellikle Ortadou'da sertlik ve g iktidarn arkadadr; nk bunlar ortalama halkn arad .meziyetlerdir ve bu meziyetlere sahip olmak egemen olmanın garantisidir

Tekrar filme gelelim isterseniz. Olayn Bolivya'da deil de Trkiye'de getiini hayal ettiinizde gnmze k tutan ilgin bir film seyrettiinizi anlar ve yaadmz srele ilgili bir fikir edinirsiniz. Evrensel bir oyunun farklı sahnelerde nasıl da aynı senaryo ile sergilendiğini hissetmeniz iten bile deil. Gelimelerin seim arifesindeki Hollanda zerindeki etkisine deilmedik; zaten o konumuz deil. Yine de ".filmde geen u replii aktarmakla yetinelim: "Rakibinin fevri bir mizac varsa onu kkrt Trkiye iin ise unu syleyebiliriz: Halk iirip kendini sertletiren bir lider seim kazanabilir; ama aslında hibir .ey kazanmay baaramaz. nk tek vukuat bir hayat deitirebilir

Mehmet Ali Yar